

Fylkesmannen i Nordland
Miljøvern avdelingen
8002 Bodø

Sortland, 03/08/2007

Orientering til Fylkesmannen etter inspeksjon av Bremnes avfallsdeponi

Miljøstiftelsen Bellona foretok en uanmeldt inspeksjon av Bremnes avfallsplass i Sortland kommune den 31. juli i år. Sjøplassen drives av det interkommunale selskapet Reno-Vest IKS.

Inspeksjonen viser at driften kan bedres og at det forekom kritikkverdige forhold som vi anser å være i strid med forutsetninger og konsesjon for driften av deponiet. Avfallsplassen på Bremnes er en betydelig lokal miljøbelastning, med urensede utslipp av sigevann, lukt og forsøpling. Deponiet har også negative konsekvenser for fuglelivet.

I forbindelse med innføringen av EUs direktiv om dobbel bunntetting av avfallsdeponier ble det for Reno-Vest IKSs avfallsdeponi på Bremnes gjennomført en miljørisikoanalyse og målinger av miljøgifter. Oppdraget ble utført i 2004 av Hjellnes COWI, som konkluderte med at anlegget var en betydelig forurensere av organisk materiale og miljøgifter til Gavlsfjorden, en fjord som har en stor marin biologisk produksjon.

Analyser av sigevannet viser at miljøgifter tilføres havet. Sigevannet renses ikke. En rekke miljøgifter forekommer og lekker ut til økosystemet i området. Hjellnes COWI fastslo i sin rapport at flere typer miljøgifter lå over grensene til SFT, og at nivåene av PCB og bromerte miljøgifter må undersøkes nærmere. Utslipet av urensede sigevann er anslått til å være mellom 100.000 til 120.000 m³ årlig. I rapporten ble det imidlertid pekt på at utstyret for mengdemålinger av sigevannet hadde vært ute av drift i lengre perioder.

Fylkesmannen ga i 2004 deponiet fritak for kravet om dobbel bunntetting av avfallsdeponiet som EU-direktivet stiller krav om. Hensikten med dobbel bunntetting er å hindre at forurenset vann trenger ned i grunnen. Bellona er inneforstått med at deponiet i hovedsak ligger på fjell, og at dobbel bunntetting derfor ikke trenger å være nødvendig. Den viktigste utfordringen blir å få redusert vanntilførsel til og gjennom deponiet, og få samlet sigevannet slik at det kan renses gjennom partikkelutfelling og sandfilter for utslipp.

Bellona registrerer at Fylkesmannen i Nordland ikke har stilt krav om rensing av sigevannet verken fra deponiet på Bremnes eller de fem andre avfallsdeponiene i Nordland. Bellona mener dette er en helt uakseptabel praksis. Vi ber Fylkesmannen på nytt evaluere denne praksisen med sikte på innstramminger og krav om slik rensning.

Vi finner det lite heldig at det legges til grunn for ikke å kreve slik rensing at utskiftninger av vannmassene reduserer virkningene lokalt. Flere av disse miljøgiftene samles i næringskjeden og akkumuleres i organismer og dyr i nordområdene.

I rapporten fra 2004 ble det spesielt pekt på at innholdet av PCB og bromerte flammehemmere i sigevannet måtte undersøkes nærmere. Slike analyser foreligger fortsatt ikke, men Fylkesmannen har akseptert at de først vil være ferdigstilt i mars 2008. Bellona mener Fylkesmannen lar bedriften få uforholdsmessig lang tid på seg til å fremskaffe denne oversikten. Hele fire år bør ikke være en norm for hvor lang tid det skal ta å fremskaffe relevant informasjon om disse prioriterte miljøgiftene.

Bellona vil gjerne vite om det er gjennomført analyser av sedimentene utenfor utslippsledningen på ti meters dyp i Gavlsfjorden utenfor deponiet. Ifølge brev fra Fylkesmannen til Reno-Vest IKS datert 24. januar 2006 skulle selskapet i løpet av 2006 ha etablert et overvåkningsprogram av resipienten. Denne fristen er nå utløpt. Bellona spør derfor Fylkesmannen om de mener at Reno-Vest IKS har skaffet til veie tilstrekkelig informasjon om miljøtilstanden til resipienten med tanke på tilførsel av miljøgifter fra sigevann til fjorden. Om denne informasjonen er fremskaffet ber Bellona om å få den tilsendt.

Dagens deponi ligger høyt og usatt til i terrenget og er sperret av med netting. Deponiet tar i mot avfall fra et stort område, og fra naboer får vi opplyst at deponihøyden har vokst meget raskt i den senere tiden. Naboer er plaget av lukt og tungtrafikk på liten veg. Deponiet ligger utsatt til, og vi har mottatt klager på at avfall også spres med vind og sjø til omkringliggende områder. Vi ber Fylkesmannen ta opp problemene med kommunen, og be om en vurdering av om dagens fyllingsnivå i terrenget er å anse som hensiktsmessig.

Ifølge konsesjonen skal kun restavfall etter sortering kunne deponeres på Bremnes avfallsdeponi. Ved vår inspeksjon kunne vi imidlertid observere en rekke avfallstyper som skulle vært utsortert og ikke deponert. Blant annet ble det observert kjøleskap, fat, større plastkar og bildekk på deponiet. Vi ber om at fylkesmannen gjør en vurdering av om dette er innenfor tillatelsens rammer.

Vi er også blitt gjort oppmerksomme på at det avfallet som for tiden befinner seg ved Hurtigrutekaia i Sortland som en følge av opprydningen av den nye fabrikktomten til Vesterålen Hermetikkkan bli fraktet til Bremnes. Hvis så er tilfelle ber vi om informasjon om hva slags tillatelse utover den gjeldende konsesjon Bremnes har til å ta i mot dette avfallet.

Rundt deponiet på Bremnes er det spent et stort nett som avfallet er fylt ut mot. Nettet må etter det vi forstår ta livet av mye fugl, ettersom det hang flere døde sjøfugler i nettet da vi var på stedet.

Som opplyst i en telefonsamtale med Fylkesmannen 1. august befant det seg under inspeksjonen en havørn i nettet, og den flakset og slet uten å komme seg ut. Havørnen forsøkte å flykte og fløy gjentatte ganger i nettet uten å klare å komme seg ut. Fuglens medtattethet kan tyde på at den har vært innesperret en stund uten å ha blitt hjulpet ut. Bellona ber om å få vite hvilke retningslinjer som gjelder for Reno-Vest IKS med hensyn til håndtering av vernede fugler som blir fanget i eller innesperret av nettet rundt deponiet.

Den eldre delen av deponiet er tildekket med masse. Slik vi forstår det er blant annet aske fra forbrenningsanlegget i Kiruna brukt eller tenkt brukt til slik overdekning. Hvis det finnes analyser av denne asken ber vi om å få tilsendt disse.

Bellona registrerte også at skjellsand er brukt til overdekning på området, og at mindre lagre med slik sand befant seg på området (se bildet nedenfor). Fra befolkningen i området har vi fått opplyst at det er foretatt masseuttak av lignende sand fra landfaldet ved sundet mot Bremnes øy. Mye tyder på at det er Reno-Vest IKS som har tatt ut denne sanden. Det aktuelle området ved Bremnes øy er

sårbart og har et rikt fugleliv. Vi ber om at det undersøkes hvem som har hentet ut sanden, om det er lovlig og om det uansett er så uheldig at det bør stoppes.

I forbindelse med klimameldingen har regjeringen varslet et deponiforbud fra 2009, noe Bellona setter stor pris på. Vi antar imidlertid at enkelte aktører i bransjen vil fylle så mye som mulig innen 2009 for å tjene mest mulig frem til forbudet kommer. Bellona er bekymret for at dette kan gå utover kvaliteten på arbeidet som blir gjort ved deponiene. Bellona ber derfor Fylkesmannen vurdere om anlegget til Reno-Vest IKS drives i strid med regelverket og god praksis.

Selv om et deponiforbud vil tre i kraft i 2009 vil sigevann fra Bremnes-deponiet utgjøre et problem i lang tid. Deponihaver må pålegges å utarbeide en plan for redusert vann- gjennomstrømning i deponiet etter avslutning i 2009. Bellona ber om at det på nytt blir gjort en vurdering av om sigevannet bør renses gjennom partikkelutfelling og sandfilter.

Bellona konstaterer at regnskapet til Reno-Vest IKS er i en meget god finansiell situasjon med en kontantbeholdning på 23,9 millioner kroner i 2005. Den 23. mai i fjor uttalte direktør Roar Stenløv følgende til Vesterålen online.no:

– Ja, vi har en behagelig situasjon fordi dette selskapet over tid har hatt gode resultater. Men samtidig er det nødvendig å ha reserver fordi myndighetene er lite forutsigbare i sine krav overfor oss. Hvis for eksempel myndighetene finner ut at sigevann fra deponiet på Bremnes skal renses, får vi fort en investering på 14-15 millioner kroner. Det samme gjelder eventuelle krav om rensing av for eksempel metangass fra deponi.

Vi ber om at Fylkesmannen pålegger rensing av sigevannet. Vi ber også om at det gjennomføres beregninger av deponiets metangassutslipp, og at bedriften pålegges å utrede hvordan disse kan reduseres. I forbindelse med det varslede deponiforbudet, ber vi videre om at bedriften må pålegges å etablere et etterbruksfond for å rehabilitere og vedlikeholde området og håndtere sigevannsutslippene på en bedre måte. Til slutt ber vi om at bedriften pålegges å legge fram en avslutnings og rehabiliteringsplan for området fra 2009.

Vennlig hilsen

Frederic Hauge

Leder av Miljøstiftelsen Bellona